



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyně Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **V. P.**
st. přísl. U.
t. č. pobytem X
proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 6. 2023, č. j. OAM-8652-7/ZR-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 19. 6. 2023, č. j. OAM-8652-7/ZR-2023, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a napadené rozhodnutí

1. Žalovaný shora označeným rozhodnutím („napadené rozhodnutí“) odňal žalobci oprávnění k pobytu na území za účelem tzv. dočasné ochrany. Dočasná ochrana podle zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území

Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace („lex Ukrajina“), byla žalobci původně udělena na dobu platnosti od 5. 8. 2022 do 30. 9. 2023, a na žádost byla prodloužena do 31. 3. 2024. Důvodem odnětí oprávnění k pobytu žalobci napadeným rozhodnutím podle § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců („zákon o dočasné ochraně“), a ve spojení s § 5 odst. 7 lex Ukrajina, bylo zjištění žalovaného, že žalobce zamlčel skutečnosti podstatné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci.

2. K tomuto zjištění dospěl žalovaný na podkladě lustrace provedené dne 24. 11. 2022 v platformě pro výměnu informací o žadatelích a držitelích dočasné ochrany mezi členskými státy EU (Temporary Protection Platform, „platforma TPD“). Zjistil totiž, že žalobci byla před udělením dočasné ochrany v ČR udělena dočasná ochrana v jiném členském státě EU, a to v Rumunsku, s platností od 2. 8. 2022. Žalobce měl podle žalovaného při podání žádosti o dočasnou ochranu v ČR zamlčet, že o udělení dočasné ochrany v jiném členském státě EU požádal, ani neuvedl výsledek řízení o této žádosti.
3. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že pokud by žalobce do žádosti o udělení dočasné ochrany v ČR uvedl pravdivé informace, tj. že požádal a obdržel dočasnou ochranu v Rumunsku, jeho žádost o udělení dočasné ochrany v ČR by nutně musela být vyhodnocena jako nepřijatelná podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina, v té době účinném znění. Z toho žalovaný dovodil, že zamlčení těchto informací ze strany žalobce bylo skutečností podstatnou pro spolehlivé zjištění stavu věci, a tedy i důvodem pro odnětí dočasné ochrany.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

4. Žalobce v žalobě namítl, že vědomě nezamlčel nic, co by mohlo mít vliv na spolehlivé zjištění skutečného stavu věci. Napadené rozhodnutí považuje za nezákonné, nesprávné a neodůvodněné. Rovněž namítl, že byl v předcházejícím správním řízení zkrácen na svých procesních právech. Žalobce se nedopustil ničeho, co by mohlo být rozumným a spravedlivým důvodem ke zrušení oprávnění k pobytu. Proto navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě argumentoval, že žalobce do tiskopisu žádosti o dočasnou ochranu v ČR výslovně uvedl, že nikdy nepožádal o udělení dočasné ochrany v jiném členském státě EU. To však nebylo pravdivé tvrzení. Dočasné ochrany podle informací z platformy TPD v Rumunsku žalobce stále požívá, k čemuž žalovaný přiložil screenshot z této platformy ze dne 18.9.2023. Informace o tom, že žalobce na území Rumunska o dočasnou ochranu požádal, a že mu zde byla dočasná ochrana udělena, jsou jednoznačné. Pokud by žalobce skutečně chtěl pouze cestovat do České republiky, mohl tak učinit i bez toho, že by v Rumunsku o cokoliž žádal. Jako občan Ukrajiny a držitel biometrického pasu mohl na území Rumunska, stejně jako na území států Schengenského prostoru, vstoupit pouze na základě tohoto cestovního pasu, nemusel o nic dalšího žádat nebo cokoliž podepisovat [viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (kodifikované znění)].
6. Podle žalovaného musel žalobce vědět, že pokud mu bylo umožněno vstoupit na území Rumunska pouze s tímto cestovním dokladem (biometrickým pasem), k pobytu na území Rumunska dočasnou ochranu nepotřebuje. Není také důvod, proč by měly rumunské orgány nutit žalobce k podání žádosti o dočasnou ochranu nebo mu ji dokonce podsouvat. Nicméně i kdyby žalobce skutečně nevěděl, že požádal o udělení dočasné ochrany v

Rumunsku a že ji tamtéž získal, pro naplnění důvodu pro odnětí dočasné ochrany podle § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně není třeba úmyslu cizince, tedy žadatele o udělení dočasné ochrany. Pokud by tomu tak mělo být, musela by zákonná dikce obsahovat slovo „úmyslně“.

7. Je tedy podle žalovaného zcela nerozhodné, zda žalobce věděl nebo nevěděl, co podepisuje, nebo zda to vědět měl, faktem zůstává, že mu jiný členský stát udělil dočasnou ochranu předtím, než o její udělení požádal v České republice. Pokud by tuto informaci měl žalovaný k dispozici dne 5.8.2022, kdy žalobce podal žádost o udělení dočasné ochrany, jeho žádost by byla vyhodnocena jako nepřijatelná ve smyslu § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina a následně by mu ve smyslu § 5 odst. 2 téhož zákona byla vrácena. Takovou informaci však žalovaný od žalobce neměl a ani při podání žádosti prostřednictvím platformy TPD žalovaný nezjistil, že žalobce již dočasnou ochranu má udělenou jiným členským státem EU (Rumunsko se k této platformě připojilo až v září 2022).
8. Dále žalovaný uvedl, že žalobci byla dána možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí o odnětí dočasné ochrany k podkladům pro vydání rozhodnutí. Tohoto práva žalobce dne 29.5.2023 využil, k podkladům pro vydání rozhodnutí se však nevyjádřil. Žalobce neuvádí, jaká další procesní práva mu mohla být ve správním řízení upřena. Podle žalovaného by tak měla být žaloba zamítnuta.

III. Posouzení věci soudem

9. Krajský soud v Brně při splnění podmínek řízení přezkoumal napadené rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Přestože je žalobní návrh stručný a nese se spíše v obecném duchu, z jeho obsahu je zřejmý jeden konkrétní žalobní bod. Jeho podstatou je tvrzení žalobce, že ve své žádosti o udělení dočasné ochrany v České republice nezamlčel nic, co by mohlo opodstatňovat odnětí tohoto pobytového oprávnění. V dané věci je jinými slovy nastolena námitka, že podání žádosti a případné udělení dočasné ochrany v jiném členském státě EU (zde Rumunsko) nemůže být důvodem odnětí již přiznané dočasné ochrany.
11. Předně je nutno uvést, že pokud by byla zákonnost napadeného rozhodnutí posuzována čistě podle vnitrostátního práva, postup žalovaného by byl s aplikovanou právní úpravou v souladu.
12. Podle § 10 odst. 2 zákona o dočasné ochraně lze oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany odejmout, *pokud byl zjištěn důvod, pro který může být odepráno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany podle § 9 odst. 2 a 3*. Tímto důvodem je podle § 9 odst. 2 písm. b) téhož zákona zjištění, že žadatel o udělení dočasné ochrany *uvedl nepravdivé údaje nebo zamlčel skutečnosti podstatné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci*. Z hlediska národní právní úpravy je takovou skutečností i podání žádosti o dočasnou ochranu v jiném členském státě Evropské unie, resp. udělení dočasné ochrany v jiném státě Evropské unie. Jak totiž stanoví § 5 odst. 1 lex Ukrajina, žádost o udělení dočasné ochrany nepřijatelná tehdy, *jestliže je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie* [písm. c)], *či je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie* [písm. d)].
13. Při zohlednění unijního rozměru problematiky je však situace jiná, neboť do sporu vnáší klíčovou otázku, a sice *zda je vůbec možné cizinci odejmout dočasnou ochranu z důvodu zjištění, že mu již byla udělena jiným členským státem Evropské unie*. Směrnice Rady 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu

vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími („směrnice o dočasné ochraně“) totiž takový důvod odnětí dočasné ochrany výslovně nestanoví.

14. Této otázce se podrobně věnoval Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 31. 8. 2023, č.j. 41 Az 28/2023-42, který v obdobné věci zrušil rozhodnutí žalovaného o odnětí dočasné ochrany z důvodu, že žadatelka nepřiznala podání žádosti o udělení dočasné ochrany v Rakousku. S výkladem přijatým v odkazované věci se soud ztotožnil.
15. Směrnice o dočasné ochraně upravuje v čl. 28 důvody pro vyloučení z dočasné ochrany. Podle něj mohou členské státy vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, pokud
 - (a) existují závažné důvody se domnívat, že:
 - i) tato osoba spáchala zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti, jak je definují mezinárodní dokumenty vypracované za účelem přijetí předpisů týkajících se těchto zločinů;
 - ii) tato osoba spáchala vážný nepolitický zločin mimo území hostitelského členského státu předtím, než ji tento stát přijal na své území jako osobu požívající dočasné ochrany;
 - iii) tato osoba je vinna činy proti cílům a zásadám Spojených národů; anebo
 - (b) pokud existuje důvodné podezření, že by tato osoba mohla ohrozit bezpečnost hostitelského členského státu nebo že vzhledem ke skutečnosti, že byla na základě pravomocného rozsudku odsouzena za mimořádně závažný trestný čin, představuje nebezpečí pro společnost hostitelského členského státu.
16. Jak uvedl Krajský soud v Brně v odkazovaném rozsudku, tyto důvody v podstatě odpovídají důvodům, které předvídá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (tzv. kvalifikační směrnice) pro vyloučení z postavení uprchlíka a vyloučení nároku na doplňkovou ochranu (čl. 12 a 17 kvalifikační směrnice).
17. Kvalifikační směrnice stejnými důvody s odkazem na své vylučující klauzule ospravedlňuje i odnětí těchto forem mezinárodní ochrany [čl. 14 odst. 3 písm. a) a čl. 17 odst. 3]. Pokud jde o azyl, navazuje tím na čl. 1F Úmluvy o právním postavení uprchlíků, podle kterého se v obdobných případech na cizince tato úmluva vůbec nevztahuje. Přestože tedy směrnice o dočasné ochraně hovoří jen o vyloučení (tzn. žadatel nemá ochranu ani získat), podle soudu lze čl. 28 vztáhnout i na odnímání již udělené dočasné ochrany. Jedná se totiž o materiální pravidlo, které je běžné v právní úpravě Společného evropského azylového systému, jehož součástí je i systém dočasné ochrany jakožto jedna z forem mezinárodní ochrany.
18. Soud se proto i v tomto případě ztotožňuje s výkladem, že čl. 28 směrnice o dočasné ochraně neumožňuje odnětí dočasné ochrany žadateli, který ji získal v jiném členském státě. Pokud přitom směrnice o dočasné ochraně stanoví minimální normy pro poskytování této formy mezinárodní ochrany (čl. 1) a členským státům umožňuje stanovit nebo zachovávat příznivější podmínky pro osoby požívající dočasné ochrany (čl. 3 odst. 5), nemohou členské státy zakotvit podmínky, které by představovaly snížení právní ochrany plynoucí ze směrnice. Jinými slovy, nelze rozšiřovat hmotněprávní podmínky pro odnětí dočasné ochrany nad rámec těch, které jsou ve směrnici o dočasné ochraně (taxativním výčtem) upraveny (viz body 28–33 rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2023, č.j. 41 Az 28/2023-42). Při aplikaci eurokonformního výkladu tedy nebylo možné odejmout dočasnou

ochranu žalobci z důvodu, pro který to učinil žalovaný, tj. proto, že žalobci byla udělena dočasná ochrana v jiném členském státě EU a žalobce tuto skutečnost před žalovaným zamlčel. Nejedná se totiž o důvod, pro který by bylo možné dočasnou ochranu podle unijní právní úpravy odejmout. Podle krajského soudu není udělení dočasné ochrany v jiném členském státě důvodem pro její odeprání.

19. S odkazem na dosavadní judikaturu správních soudů k řešené otázce, resp. otázkám souvisejících (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022, č.j. 2 Azs 178/2022-46, rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 4. 2023, č.j. 54 Az 1/2023-23, ze dne 15. 6. 2023, č. j. 60 Az 2/2023-21, ze dne 28. 6. 2023, č. j. 64 Az 3/2023-26, či ze dne 28. 6. 2023, č. j. 60 Az 3/2023-24, rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 6. 2023, č.j. 18 Az 14/2023-20 nebo rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2023, č.j. 11 A 80/2022-79), je nicméně vhodné podotknout, dosud nedošlo ke sjednocení výkladu, na němž řešení sporné otázky stojí.
20. Soudu je známo, že Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 8 Azs 93/2023, která se vede o kasační stížnosti žalovaného proti již zmíněnému rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2023, č.j. 11 A 80/2022-79, přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru Evropské unie mj. následující předběžnou otázku: *„Brání čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES, a to i s ohledem na dohodu členských států, že nebudou uplatňovat čl. 11 této směrnice, takové vnitrostátní právní úpravě, podle které je nepřijatelná žádost o povolení k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany, jestliže cizinec požádal o povolení k pobytu v jiném členském státě nebo jestliže mu bylo povolení v jiném členském státě již uděleno?“* Zodpovězení této otázky by mohlo být nápomocné i při řešení tohoto sporu. Krajský soud se nicméně rozhodl nevyčkávat rozhodnutí Soudního dvora EU o této otázce, neboť podstata nyní posuzovaného sporu tkví poněkud jinde, jak bylo shora vyloženo.
21. Skutečnost, že Lex Ukrajina považuje žádost o dočasnou ochranu za nepřijatelnou v případě jejího podání v jiném členském státě nebo udělení dočasné ochrany jiným členským státem [§ 5 odst. 1 písm. c) a d) Lex Ukrajina], resp. případný rozpor tohoto pravidla s unijním právem, není pro řešení podstaty posuzované věci určující. Zdejší soud se ztotožňuje s právním názorem Městského soudu v Praze v rozsudku ze dne 27. 4. 2023, č. j. 11 A 80/2022-79, podle něž § 5 odst. 1 písm. c) Lex Ukrajina odporuje směrnici o dočasné ochraně, protože žadateli bere možnost získat v Česku ochranu v situaci, se kterou směrnice nepočítá. Ustanovení směrnice o dočasné ochraně o vyloučení představují dostatečně jasnou a bezpodmínečnou právní normu, která zakazuje členským státům vyloučit z poskytnutí dočasné ochrany osobu, která o dočasnou ochranu požádala v jiném členském státě EU. Úprava ve směrnici o dočasné ochraně má proto přímý účinek, který vylučuje použití § 5 odst. 1 písm. c) Lex Ukrajina (bod 68 rozsudku městského soudu), což platí i ve vztahu k § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina (bod 37 rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2023, č.j. 41 Az 28/2023-42).
22. Nad rámec nosných důvodů rozhodnutí je na místě poukázat na skutečnost (jak vyplývá i z citovaného znění předběžné otázky Nejvyššího správního soudu), že členské státy se dohodly, že nebudou uplatňovat čl. 11 směrnice o dočasné ochraně. To vyplývá z bodu 15 preambule k prováděcímu rozhodnutí Rady (EU) 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana („prováděcí rozhodnutí“). Podle čl. 11 směrnice o dočasné ochraně platí, že *„[č]lenský stát převezme zpět osobu požívající na jeho území dočasnou ochranu, pokud se tato osoba v průběhu doby stanovené rozhodnutím Rady podle článku 5 bez povolení zdržuje na území jiného členského státu nebo se bez povolení snaží na toto*

území vstoupit“. Z vyloučení tohoto pravidla lze tedy usuzovat na to, že sekundární pohyb žadatelů o udělení dočasné ochrany (tj. těch, kteří již požádali či obdrželi tento typ mezinárodní ochrany v jiném členském státě) nemá být považován za nežádoucí. Pochybnosti o souladu vnitrostátní právní úpravy s čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně ostatně s odkazem na vyloučení čl. 11 této směrnice ostatně vyjádřil i Nejvyšší správní soud v předkládacím usnesení ve věci sp. zn. 8 Azs 93/2023-41.

IV. Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, neboť žalovaný odňal žalobci dočasnou ochranu z důvodu, pro který ji podle směrnice o dočasné ochraně odejmout nemohl. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 s.ř.s.).
24. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, vzniklo mu tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce však žádné náklady nevyčísлил, proto mu je soud nepřiznal. Žalovanému právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 19. února 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně